

Зміст

<i>Передмова</i>	xv
<i>Подяка</i>	xvii
<i>Про автора</i>	xviii
<i>Вступ</i>	xix
Частина I П'ЯТЬ ЕЛЕМЕНТІВ:	
Творчий робочий процес: стислий огляд	1
Частина II УХОПИТИ СУТЬ:	
Будівельний блок творчого робочого процесу	5
Розділ 1 – СУПЕРНАВИЧКА	7
Чому це важливо?	10
Розділ 2 – ТЕХНІКА ФІКСАЦІЇ	13
Будьте собою	13
Емоційна фіксація	14
Схематична фіксація	16
Трохи деталей	18
Перебільшення	19
Конденсація й розгортання	21
Практика – мати досконалості	23
Розділ 3 – РУШІЙ ПОДВІЙНОГО МИСЛЕННЯ	25
Схематична фіксація	26
Навіщо вона потрібна?	27

Емоційна фіксація	30
Навіщо вона потрібна?	31
Хіба ліва півкуля мозку – це зло?	32
Методи досягнення синергії	33
Збалансуйте мозок	37
Розділ 4 – ФІКСАЦІЯ: ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ	39
Зосередьтеся на спілкуванні – а не на мистецтві	39
Не докладайте забагато зусиль	40
Не обмежуйте себе зоною комфорту	40
Висновок	43
Частина III ПОНЯТТЯ:	
Від чистої сторінки до захопливої основної ідеї	45
Розділ 5 – ЧИСТА СТОРІНКА	47
Механіка натхнення	47
Як народжується магія	49
Ідеї та задуми	49
Вправа на 10 хвилин	51
Нескінченний потік ідей	52
Розділ 6 – РОЗРИВАЄМО ШАБЛони МИСЛЕННЯ	53
Приховані коридори вашого розуму	54
Зробіть перерву	55
Змініть свої інструменти	55
Не будьте занадто серйозними	56
Використовуйте зовнішні чинники розриву шаблонів	58
Задійте більше мізків	59
Спалахи натхнення	61
Розділ 7 – ФОРМУВАННЯ ЗАДУМІВ	63
Режим сновидінь	63
Гра Лего	64

Пастка першого задуму	66
Більше розривів шаблону	69
Розділ 8 – Ваш остаточний задум	71
Вибір мудрого	72
Остаточна емоційна фіксація	72
Розділ 9 – Задум: ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ	75
Завжди починайте зсередини	75
Не перестарайся	77
Вибирайте, не змішуйте	77
Висновок	79
Частина IV БАЧЕННЯ:	
Від сирого задуму до ясного бачення	81
Розділ 10 – Прогалина	83
Не прогулянка в парку	83
Хороша інвестиція	84
Рушійна сила	85
Відсутня цитата	86
Розділ 11 – Дослідження	89
Аналітичне дослідження	90
Збір знімків	92
Більше сировини	93
Комплексне дослідження	93
(Не?)щасливий випадок	96
Пожива для мозку	98
Розділ 12 – Прототип	101
Унікальна точка зору	103
Чому варто перевіряти бачення?	104
Орієнтир для вашого бачення	105

Повідомлення для вашого майбутнього «Я»	105
Ваш найважливіший засіб спілкування	106
Що таке якісний прототип?	107
Розділ 13 – Бачення: ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ	111
Завжди встановлюйте часові рамки	111
«Якщо вийде нормально, можливо, ми цим скористаємося»	112
Прикрасьте буденне	113
Не відмовляйтеся від випробування прототипу	114
Висновок	117
Частина V ВТІЛЕННЯ:	
Від кінцевого бачення до завершеної роботи	119
Розділ 14 – МИТЕЦЬ І КРИТИК	121
Гол не в ті ворота	121
Виправлення виправленого	122
Розведення ролей	124
Розділ 15 – ПЕРШИЙ КРОК	127
Прототип як перший крок	128
Розділ 16 – КРИТИК	131
Поставити правильне запитання	131
Орієнтир	133
Упереджений суддя	134
Критика з обох півкуль мозку	137
Перелік вимог	139
Розділ 17 – ХУДОЖНИК	141
Огороджений майданчик	142
Виявлення проблем	143
Корекція курсу	144
Насолоджуйтеся краєвидом	145

Розділ 18 – Питання пізніх етапів виготовлення	147
Прямі сходи, що ведуть угору	147
Вибуховий поступ	149
Підсумок	151
Розділ 19 – Втілення: Правила безпеки	153
Нехай ваш розум вказує дорогу	153
Дотримуйтесь свого бачення	155
Висновок	157
Частина VI ПЛАН:	
Керуємо робочим процесом	159
Розділ 20 – МЕНЕДЖЕР	161
Найпростіший план	161
Розширюємо творчі здібності	164
Розділ 21 – ЛІНІЙНА ФРАГМЕНТАЦІЯ	165
Сім стандартних фрагментів	165
Мікротерміни	168
Адаптивне планування	169
Активний і чуйний	171
Наступний крок	171
Розділ 22 – Збільшуємо масштаб	173
Розбираємо броколі	174
Шари і шматки	176
Місцезаповнювачі	178
Цілком і повністю	180
Вирішення останньої проблеми	183
Розділ 23 – Працюємо в контексті	185
Правило чотирьох запитань	186

Переналаштуємо свого внутрішнього критика	188
Вдосконалюємо свою роботу	189
Вдосконалюємо контекст	192
Висновок	195
Частина VII ПРИКЛАД ІЗ ПРАКТИКИ	197
Розділ 24 – Перш ніж почати: Аналіз контексту	199
Розділ 25 – I ЕТАП: Задум	201
Крок 1: Сировина	201
Крок 2: Формування задуму	208
Крок 3: Остаточний задум	210
Розділ 26 – II ЕТАП: Бачення	211
Аналітичне дослідження	211
Комплексне дослідження	226
Прототип	228
Розділ 27 – III ЕТАП: Втілення	233
Щось змінити	233
Критика першого кроку	236
Другий крок	237
Критика і фрагментація	242
Напад	243
Висновок	253
Частина VIII ПРИНЦИПИ:	
Занурення до основ творчого процесу	255
Розділ 28 – Основні поняття	257
Структурований хаос	257
Короткі ривки	258
Загальна картина	258

Прийняття помилок	259
Фрактали й самоподібність	259
Покращення якості	260
Гарна робота	261
<i>Післямова</i>	263
<i>Глосарій</i>	267
<i>Показчик</i>	271

Передмова

Шановний читачу,

Ми всі починаємо життя як творці. У дитинстві нас зачаровує процес виготовлення речей, і уява наша не знає меж. Деякі з нас рано втрачають цікавість до творчості, інші ж продовжують творити протягом цілого життя – для когось це хобі, а для когось стає кар'єрою. Утім, ми швидко виявляємо, що професійна творчість дається з муками. Це вже не розслаблене дозвілля, як було колись. Творчість – дикий звір, і йому не подобається, коли його намагаються загнати в клітку планів і термінів. Часто перші кілька років творчої кар'єри – це переважно розчарування й біль. Пригадую, колись я розповідав своєму керівникові про три роки власної аніматорської кар'єри й нарікав на труднощі, із якими зіткнувся. «Щоразу отримуючи завдання, – казав я йому, – маю таке відчуття, ніби мене кидають у бурхливий потік і треба переплисти на той бік, проте я не вмію плавати. Я борсаюся, махаю руками, ковтаю воду й кашляю, але тримаюся на плаву – і якось мені це переважно вдається, хоча потім я почувуюся геть виснаженим. Це дуже прикрі відчуття. Як навчитися плавати? Як зробити робочий процес більш контрольованим? Шеф відповів: «Звикай – так влаштовано наш світ».

* * *

Минуло кілька років, я займався анімацією до фільму «Астерікс і вікінги» – це був мій перший художній фільм. Якість, якої вимагалось від роботи, значно перевершувала мій попередній досвід, і хоча я працював багато, задоволеним своєю анімацією не почувався ніколи. Я знав, що можу зробити краще, і знав, чого хочу

досягти, – але все якось не вдавалося. Саме в цей час мені потрапила до рук невелика книжка Джефрі Скотта «Як писати для анімації» – про написання сценаріїв. Цікаво, що там майже нічого не було сказано про те, яким повинен бути хороший сценарій. Натомість автор зосереджувався на практичному процесі написання. «Почніть із такого, тоді зробіть це, але пильнуйте, щоб не вийшло таке-от», – саме такими порадами було наповнено цю книжку. Мене вразило, що багато з них, хоча йшлося про творчий процес письма, можна застосувати й у анімації. Замініть кілька термінів про письмо на анімаційні терміни – і це вже можна використовувати. Я почав застосовувати ці поради у своїй праці, і виявилось, що саме чогось такого я й потребував. Книжка допомогла мені впоратися з тривогами – і покращила мою роботу на практиці!

Цей досвід справив на мене глибоке й незабутнє враження. Книжка допомогла мені стати професійнішим у анімації. Що з цього випливає? Чи може це бути корисним і в інших творчих сферах? Чи існує підхід, який би спрацьовував у будь-якій царині творчості? Мені було потрібно це з'ясувати. Протягом наступного десятиліття я витрачав чимало часу на вивчення творчого процесу в різних видах мистецтва. Я досліджував процеси письма, веб-дизайну, живопису, а також архітектуру, музику, ігровий дизайн, ліплення та, звичайно ж, анімацію. А ще я намагався постійно усвідомлювати власний творчий процес. Які стратегії завжди виявляються корисними? Які підводні камені неминуче трапляються на шляху? Поступово складався мій набір методів: сталий робочий процес, який дає відчуття контролю, водночас не виключаючи хаотичність, притаманну творчості. Я почав впроваджувати ці методи не тільки у власній роботі, але і в управлінні творчими колективами, у режисурі великих проєктів, у навчанні студентів та під час тренінгів для колег-художників. Знову і знову мій робочий процес засвідчував свою корисність. Ця книжка – моя відповідь на моє ж запитання, яке я поставив шефові на початку кар'єри. Це саме та книжка, яку я хотів би тоді прочитати; вона заощадила б мені роки болісних розчарувань. У якій би творчій царині ви не працювали, сподіваюся, що ці ідеї допоможуть вам працювати впевненіше, а головне – насолоджуватися процесом.

Дорон Маєр

Подяка

Ця книжка не з'явилася б на світ без допомоги та підтримки багатьох гарних людей, які витрачали свій цінний час, допомагаючи мені побачити нарешті результат моєї праці. Перш за все, я хотів би подякувати сестрі Керен, яка відіграла ключову роль у тому, щоб допомогти мені спростити структуру книжки та зосередити увагу й зусилля на тому, що справді важливо. Дуже дякую моїй кращій половині Елін Розен – її підтримка під час цієї довгої дороги ніколи не послаблювалася, її терпіння слухати мою балаканину здавалося безмежним, і вона без нарікань пережила багато місяців, коли я проводив більше часу з комп'ютером, аніж із нею. Дякую також багатьом людям, які роками надавали мені моральну підтримку та конструктивні відгуки. Особлива подяка Мішель Оррел, Кфіру Раму та Талу Лотан. Дякую Шону Коннеллі й команді преси CRC, які в процесі підготовки до друку робили все можливе, щоб урахувати мої побажання.

Дякую суперпродуктивному Рафі Бен Ахарону (Байрону), який щедро дозволив мені посилатися на його художні твори та творчий процес у прикладах із галузі, де я не профі. Сердечна подяка найбільшому вчителю, якого я будь-коли мав чи матиму – Освальду Адлеру, що вказав мені на зв'язок між мистецтвом і логічним мисленням. І, нарешті, величезна подяка й обійми тисячам творців, які ділилися своїм творчим процесом у інтернеті, сміливо розкриваючи власні помилки, сумніви та приватні методи роботи. Ця книжка не меншою мірою ваша, ніж для вас.

Про автора

Дорон Маер (Мейр) працює як професійний художник понад 20 років. Його сфера творчості охоплює написання сценаріїв, анімацію, нариси, дизайн та ілюстрацію. Він працював над фільмами (*The Secret Life of Pets* («Таємне життя домашніх тварин»)), телесеріалами (*Shaun the Sheep* («Баранчик Шон»)) і комп'ютерними іграми (*Hitman* («Снайпер»)), розробляв мобільні додатки, ілюстрував дитячі книжки, ліпив скульптури й писав музику. Дорон керував командою з 30 художників і більше, навчав сотні студентів, прочитав і провів десятки лекцій та семінарів.

Така розмаїтість кар'єри стала можливою завдяки набору універсальних методів творчості, які він розробляє вже понад десятиліття.

Вступ

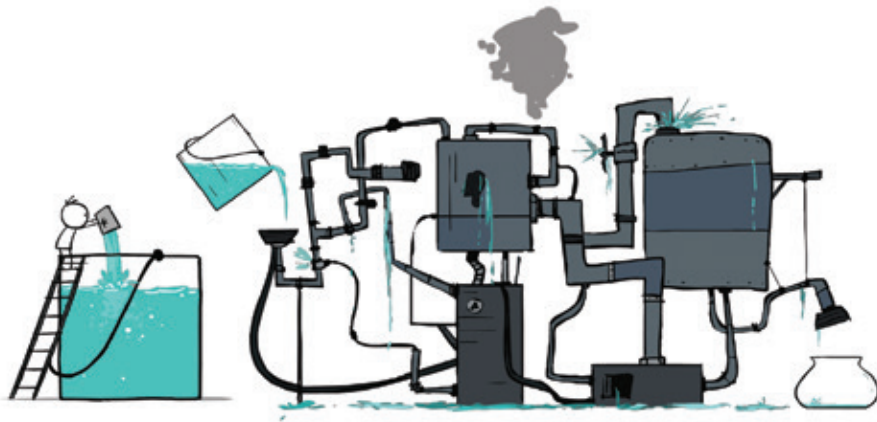
Відро і «трубопровід»

Уявіть свій талант, свої мистецькі навички, свої професійні знання – словом, усе, що ви знаєте і на що здатні, – як відро з водою. Чим повніше ваше відро, тим вища якість, якої ви можете досягти в роботі. Правильно?

Так, але не зовсім.

Для простої творчої роботи, яка займає годину-дві – так: ваш талант і майстерність – це все, що має значення. Однак для триваліших проектів потрібно дещо більше. Коли проект розтягується на кілька днів, тижнів чи навіть місяців, щоб його завершити (можливо, за участі творчого колективу), не треба виливати своє «відро» безпосередньо в остаточний варіант роботи. Натомість – якщо дозволите ще розвинути цю метафору – ваша майстерність і талант мають протекти через безліч стиків «водопроводу», через роздуми й перешкоди, поки оформиться остаточний твір – він наразі ще десь далеко в майбутньому. Кількість води у вашому відрі – вже не єдине, що має значення. Якість вашого водопроводу не менш важлива. Якщо водопровід протікає й забивається, а проект – тривалий і складний, то можна почати з величезного відра талантів і майстерності та пристрасті – а на виході отримати кілька крапель (Іл. 0.1).

На жаль, багато хто з нас не усвідомлює робочий процес як проблему. Ми прагнемо покращити власну роботу – коли щось не так, вкладаємо всі ресурси у вдосконалення своєї майстерності: купуємо книги, відвідуємо дорогі професійні курси, студіюємо навчальні посібники та проходимо практику. Постійно стикаючись із тими

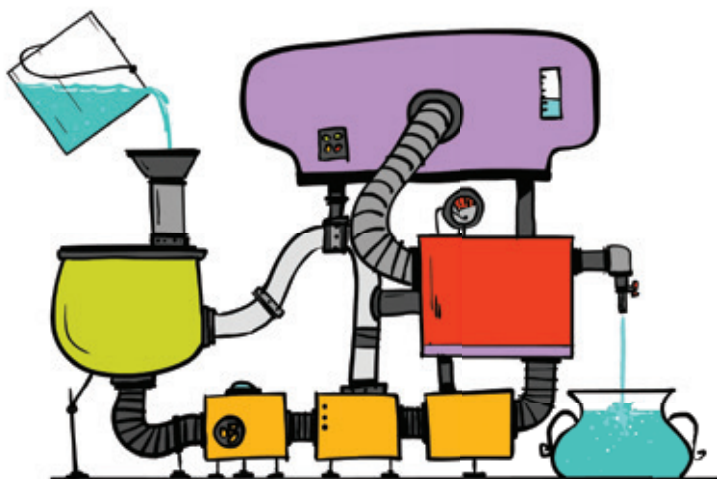
Ілюстрація 0.1 Художники, як правило, зосереджуються на наповненні «відра» своїм талантом, силою, майстерністю та знаннями, але якщо водопровід дірявий і забитий, до завершального етапу дотечуть хіба кілька крапель.

самими проблемами, вкладаємо ще більше ресурсів у вдосконалення, не усвідомлюючи, що оновлення потребують не наші базові навички. Вдосконалювати треба робочий процес.

А що робити для вдосконалення робочого процесу?

У мене є гарна новина: ви вже на правильному шляху. Просто зараз, читаючи перші сторінки цієї книжки, ви ефективно доносите до власного мозку сигнал про те, що робочий процес важливий. Поки ви тримаєтеся цього усвідомлення, мозок буде обробляти інформацію для вдосконалення робочого процесу. Це може забрати деякий час, але ви *неминуче* прийдете до покращення в цьому аспекті. Решта книжки — це ваша дорога навпростець.

На наступних сторінках я робитиму все можливе, щоб ви швидше дісталися своєї мети за допомогою набору методів, які я вважаю ефективними, послідовними і практично універсальними.

Ілюстрація 0.2 *Оптимальний творчий процес допоможе вам реалізувати весь потенціал свого таланту, пристрасі й майстерності.*

Хаос і контроль

Ідея «універсального творчого процесу праці» може бути напрочуд контраверсійною. Люди не люблять думати про творчість як про те, що можна систематизувати. Вони часто кажуть, що творчість – це щось «індивідуальне», «неконтрольоване» й «непередбачуване». Це не зовсім помилка, але й не зовсім правда. Так, ви не можете керувати творчим процесом у спосіб, у який керуєте багатьма іншими діями. Хаос і невизначеність – необхідні компоненти творчого робочого процесу, як ми побачимо далі. Але навіть не маючи змоги керувати ним у простому сенсі цього слова, за допомогою правильного набору методів ви можете змусити процес рухатися туди, куди вам потрібно, щоб просуватися далі.

Правда також і те, що творчий процес індивідуальний. Але як тільки ви будете готові зазирнути далі від міфу про творчість, то помітите стратегії, які постійно спрацьовують для більшості людей, – а також стратегії, які ніколи не працюють. У цій книжці ми ретельно розглянемо обидва типи.

Зрештою, у своїй роботі ви будете випробувати ці стратегії й переформатувате їх на власні. Візьміть те, що спрацьовує для вас,

змінить те, що не спрацьовує, і до цієї суміші додайте власні стратегії. Незабаром у вас з'явиться творча робота – той потік, який відповідає вашим особистим творчим здібностям, і це дозволить кожній краплині з вашого «відра» таланту, пристрасті й умінь подолати весь шлях до кінцевої мети.

Як користуватися цією книжкою

У книжці вісім частин.

Частина I – це короткий огляд п'яти елементів творчого робочого процесу. У ньому пояснено роль кожного елемента в процесі й викладено уявлення про те, як вони всі працюють разом.

У **частинах II–VI** ми поглиблено розглянемо кожен елемент. Я покажу вам кілька ефективних стратегій і поясню, як і чому вони працюють. А ще поділюся кількома «правилами безпеки» – розповім про стратегії, які не працюють і яких слід уникати.

Частина VII – це повна демонстрація робочого процесу, починаючи від самого початку – і до завершеного витвору. Це тематичне дослідження, що охоплює більшість стратегій і порад, про які йдеться у цій книжці, і тут ви маєте змогу побачити їх у дії.

У **Частині VIII** ми з'єднаємо все це і зробимо повторний, поглиблений аналіз. Ви вже ознайомилися з кожним елементом робочого процесу, а ця частина дасть вам чіткіше уявлення про те, чому все працює саме так.

Як читати цю книжку

Творчий робочий процес непросто пояснити, і зануритися в нього з головою спочатку теж непросто. Є дуже багато порад і підходів, що взаємопереплітаються: щоб зрозуміти А, треба зрозуміти Б, але до того як зрозуміти Б, треба зрозуміти А. Я зробив усе можливе, щоб розплутати ці вузли, але вам може знадобитися перечитати книжку кілька разів, щоб зрозуміти все, що тут написано.

Я пропоную почати з поверхового читання-огляду – від початку до кінця. Книжка проведе вас через логічний покроковий досвід її

вивчення. Під час першого читання спробуйте пропускати складні фрагменти й зосереджуватися на тому, щоб ухопити всю суть книжки.

Потім прочитайте книжку вдруге. Цього разу сповільніть темп читання і приділіть більше часу складним місцям. Взаємозалежність ідей, що раніше могла заважати, тепер допомагатиме вам: розуміння окремих ідей дасть змогу зрозуміти й решту. Після другого прочитання ви можете розраховувати на значно краще осмислення творчого робочого процесу.

Потім ви будете працювати, творити й зростати в майстерності – а я пропоную вам час від часу перечитувати цю книжку. Стратегії й концепції стануть на свої місця й набуватимуть усе більшої ясності, ви їх розумітимете дедалі краще й ще більше звикатимете працювати з ними.

Книга як довідник

Із часом, можливо, ви захочете освіжити в пам'яті певну тему, а не весь робочий процес у цілому. Щоб допомогти вам швидко отримати потрібну інформацію, у книжці застосовано такі інструменти:

Кольорове кодування. Кожен із п'яти елементів творчого робочого процесу позначено якимось кольором. Використовуйте кольорові смужки-наліпки, щоб швидко знайти потрібну частину.

Резюме для друку. У кінці кожної частини ви знайдете стисле резюме на одну сторінку – найважливіші ідеї та поради в цій частині. Ці резюме можна фотокопіювати, завантажувати та друкувати з веб-сайту книжки.

Глосарій. Глосарій – це чудовий спосіб освіжити пам'ять про ключові задуми (концепції), не перечитуючи всю книгу. Для зручності тут також застосовано кольорове кодування кожного окремого елемента.

Веб-сайт. На веб-сайті книжки є додаткові приклади, які не потрапили до друкованої версії, резюме для завантаження й таке інше. Обов'язково зазирніть за цими посиланнями:

crcpress.com/9781138058538

theworkflowbook.com

Заувага про мову

Якщо говорити про творчий процес як про окрему навичку майстерності, то мова – це мій найбільший виклик. Усталений жаргон робочого процесу тісно переплітається з «польовим» жаргоном. Той самий метод робочого процесу часто має різні назви в різних галузях, а деякі методи взагалі не мають назви. Я вважаю, що мовний бар'єр – одна з причин, чому людям важко думати про процес як про окрему навичку. Ми схильні думати тією мовою, якою володіємо. Написання цієї книжки вимагало створення *нового жаргону (лінгви)* робочого процесу. У більшості випадків я зберіг наявні вирази й умови, але часом мені доводилося дуже творчо підходити до цього моменту. Для одного центрального задуму робочого процесу мені навіть довелося вигадати зовсім нове слово.

Хоча ви знайдете в книжці безліч практичних порад щодо робочого процесу, окрема лінгва (жаргон) робочого процесу – можливо, найважливіше. Із цією новою «мовою» ви зможете ефективно обмірковувати свій робочий процес, аналізувати його, обговорювати зі своїми колегами й навіть самостійно вдосконалювати.

Чого сподіватися?

Враховуючи ваші нові інструменти робочого процесу та специфічний жаргон, на які результати ви можете розраховувати, що нового побачите у своїй роботі?

Впевненість. Методи, описані в цій книжці, розроблено для того, щоб зменшити рівень вашої тривожності та сум'яття, а натомість віднайти чіткість. Ви можете чекати практично негайного зростання творчої впевненості.

Руйнування творчих блоків. У книжці повно підказок, які допоможуть вам уникнути творчих блоків, а в тих рідкісних випадках, коли вони необхідні, – швидко відшукати їх.

Структурований хаос. Ви навчитеся контролювати свою роботу без компромісів із начебто таким потрібним хаосом творчого мислення.

Гнучкість і зростання. Позаяк ідеться про процес окремої навички, ви зможете застосовувати ці методи на багатьох творчих теренах. А отже – швидко розширити свої здібності. Це особливо стане в пригоді фрілансерам: вам стане легше еволюціонувати з ринком, відкриваючи більше варіантів і можливостей для себе. Не менше користі знайдуть ті, хто працює в невеликих студіях та інді-виробництвах, де міждисциплінарна гнучкість необхідна й дуже цінується.

Співпраця між командами. Розуміння процесу як окрема навичка допоможе вам зрозуміти потреби інших відділів і творчих груп та співпрацювати з ними. Це стане у великій пригоді, наприклад, креативним групам, які працюють у великому кіновиробництві, де залучають багато окремих спеціалізованих творчих груп.

Лідерство. Якщо ви вже очолюєте команду, то глибоке розуміння креативного робочого процесу допоможе вам зрозуміти й підтримати свій «екіпаж». Якщо ви ще не керівник – то розуміння робочого процесу допоможе швидше дістатися високої посади.

Оригінальність. Знаючи робочий процес, ви краще виявите себе в роботі, а вона потім вирізнятиметься свіжим баченням і неповторністю.

Плавність. Чи не відчуваєте ви часом, що перевантажені роботою? Хороший робочий процес дає відчуття, що робота рухається простіше, плавніше і з меншими зусиллями.

Структурна й концептуальна ясність. Вашій аудиторії буде простіше вловлювати й розуміти зміст роботи. Хай це буде інтелектуальний меседж або суто емоційний вплив – публіка ніколи не пропустить важливого й не губитиметься у здогадах, що ж ви намагаєтеся їй донести.

Деталізація твору. Ви отримаєте набір методів, які вам допоможуть уточнити і збагатити свою роботу в плані текстури та деталей, не втрачаючи фокусу й не створюючи відчуття перевантаженості.

Вам може здатися, що я забагато обіцяю. Чи справді цього всього можна досягти, просто покращуючи робочий процес, а не дізнаючись щось нове в своїй творчій галузі?

Моя переконана відповідь — ТАК. Сподіваюся, що ви, коли дочитаєте цю книжку, будете так само переконані.

Частина I

П'ЯТЬ ЕЛЕМЕНТІВ

Творчий робочий процес:
стислий огляд

«Якщо ви запропонуєте гарну ідею посередній команді — вони провалять її. Якщо ви запропонуєте посередню ідею блискучій команді — то вони або виправлять її, або викинуть і запропонують щось краще».

Ед Катмул (Ed Catmull)

У цьому короткому першому розділі я хотів би викласти короткий огляд основних елементів творчої праці: фіксація, задум, бачення, втілення і план.

Я поясню роль кожного елемента в роботі, а також те, як вони всі працюють разом, щоб допомогти вам зорієнтуватися, перш ніж ми почнемо вивчати глибше кожен елемент по черзі. Почнімо з середніх трьох: задум, бачення та виготовлення.

Робочий процес: Задум — Бачення — Втілення

Задум, бачення та втілення – це типові три етапи, які проходить творчий проект. Зверніть увагу, що для кожного етапу потрібні різні ментальні настанови:

Задум. Це перший етап, на якому ви вигадаете захопливий концепт для твору. Це безтурботний, ігровий і непередбачуваний етап: ви перестрибуєте з одного на інше, дуркуєте, легко захоплюєтеся – а потім так само легко переключаєтеся й пробуєте щось інше. Про задум ми поговоримо в Розділі III.

Бачення. На цьому етапі ви розробляєте свій концепт до цілісного креативного бачення. Це більш повільний, більш інтелектуальний етап, на якому ви знаходите якісь цікаві речі й знайомитеся зі своєю темою. Вивчаєте предмет, переходите в практичну площину, проводите тестування й фіксуєте всі знахідки. Бачення ми будемо обговорювати у Розділі IV.

Втілення. Цей етап найдовший із трьох, тут ви фактично беретеся до роботи, стаєте прагматичними й дотримуетесь плану. Вам треба часом імпровізувати та вмикати творче мислення, але увага головним чином буде зосереджена вже на тому, щоб виконати

роботу вчасно й щоб результат був якомога ближчим до вашого творчого бачення. Ми розглянемо процес виготовлення в Розділі V.

Мені подобається думати про ці три етапи – ігровий, інтелектуальний і практичний – як про власну, внутрішню творчу команду мрії.

На кожному етапі я «входжу в образ» і приймаю відповідний шаблон мислення для виконання завдання; завершую етап – і «передаю» естафету іншій особистості. Я зараз трохи спрощую, але ця ідея корисна для розуміння креативного процесу й управління ним.

Аналізуючи свій робочий процес, я зрозумів, що дуже часто муки й розчарування творця закорінені саме тут: у його голові за першість і контроль змагаються ці три внутрішні особистості. Якщо невгамовний Задум починає накидати нові й захопливі ідеї, коли ви вже намагаєтеся виготовити щось, це може зруйнувати вам усю роботу. І якщо педантичне Бачення береться вирішувати проблеми в розпал сеансу брейнстормінгу – теж користі мало.

Творчих мук і розчарувань зазнають у своїй роботі митці, коли їхні внутрішні особистості починають битися за кермо.

Тож ось вам перша практична підказка: слідкуйте за трьома етапами – вони повинні бути чітко відокремлені та ясно визначені. Інакше кажучи, подбайте про те, щоб у будь-який момент процесу